

امپراطوری سکاها

باری کان لایف
ترجمه کیانوش امیری

www.ketab.ir

سرشناسه: کان لایف، باری دیلیو، ۱۹۳۹ - م.
عنوان و نام پدیدآور: امپراتوری سکاها: جنگجویان کوچ‌نشین استپ/ باری کان لایف؛ مترجم
کیانوش امیری
مشخصات نشر: تهران: نشر جمهوری، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری: ۵۲۰ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۶۸-۱۱۰۰
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
یادداشت: عنوان اصلی: The Scythians: nomad warriors of the Steppe 2019
شماره افزوده: امیری، کیانوش، ۱۳۵۷ - مترجم
رده بندی کنگره: DK۳۴
رده بندی دیویی: ۹۳۹/۵۱
شماره کتابشناسی ملی: ۸۷۵۶۵۳۵

از مجموعه کتاب‌های تاریخ و سیاست
امپراتوری سکاها
باری کان لایف / ترجمه: کیانوش امیری

نشر
جمهوری

نشر جمهوری
صفحه آرا / مریم یکتانی
ویرایش / تحریریه نشر جمهوری
لینوگرافی / نقش‌آور
چاپ و صحافی / فارابی
نوبت چاپ / اول، ۱۴۰۲
تیراژ / ۵۰۰ نسخه
شابک / ۹۷۸-۶۰۰-۴۶۸-۱۱۰۰-۰
دفتر مرکزی / خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی،
خیابان ژاندارمری غربی، شماره ۸۸
تلفن: ۰۹۱۹۱۹۳۷۹۶ / همراه: ۰۶۶۴۸۵۱۱۴

حق چاپ و انتشار انحصاراً محفوظ است.
اینستاگرام / jomhooripublication
وبسایت / www.jomhooripub.com
پست الکترونیک / Nashre.jomhoori@gmail

فهرست مطالب

۱۱.....	۱ کشف سکاها
۵۱.....	۲ سکاها از نگاه دیگران
۹۳.....	۳ چشم اندازهایی بامردم
۱۲۱.....	۴ کوچ نشینان غارتگر وارد می شوند
۱۵۶.....	۵ ظهور سکاها، استپ پونتیک-کاسپین: ۷۰۰ تا ۲۰۰ پیش از میلاد
۲۰۰.....	۶ عبور از کوه های کارپات
۲۲۶.....	۷ سکاها در آسیای میانه: ۷۰۰-۲۰۰ پیش از میلاد
۲۶۳.....	۸ اجساد در لباسی از پوست
۳۰۲.....	۹ کمان کشی
۳۵۱.....	۱۰ خدایان، باورها و هنر
۳۸۳.....	۱۱ مسیر مرگ
۴۱۲.....	۱۲ سکاها در دراز مدت
۴۳۲.....	گالری اشیاء
۵۱۹.....	نمایه

پیشگفتار

سال‌ها پیش در سنین جوانی که دانشجوی کارشناسی دانشگاه کمبریج بودم، به یک رشته مقاله از گوردون چایلد^۱ (باستان‌شناس استرالیایی) برخوردی که در آن‌ها اشاره‌ای مختصری به سوارکارانی کرده بود که از استپ پونتیک-کاسپین^۲ به سمت غرب کوچ کرده و در اواخر عصر برنز در مجارستان ساکن شده بودند. از اینکه می‌دیدم هیچ‌یک از استادانم در کمبریج کمترین علاقه‌ای به این موضوع نشان نمی‌دادند یا در اصل هیچ اطلاعی از آن نداشتند متعجب شدم. بنابراین تصمیم گرفتم تا حد ممکن به کمک منابع منتشرشده موضوع را پیگیری کرده و آن را به نام خودم کنم. به آنچه برای خودمان کشف می‌کنیم عشق می‌ورزیم. از اینجا بود که علاقه‌ی ابدی به جنگجویان کوچ‌نشین استپ پونتیک-کاسپین آغاز شد.

چند سال بعد، در اوایل دهه‌ی ۱۹۷۰، موفق شدم سفر مطالعاتی کوتاهی به مجارستان داشته باشم که در آن زمان تحت سلطه‌ی شوروی بود. این سرآغاز دیدارهای متعدد بعدی به اروپای شرقی برای دیدار با همکاران و برقراری ارتباطات آکادمیک بود. در موزه‌ی ملی بوداپست، همین‌طور که با بهت و حیرت به دو گوزن طلایی که سوارکاران از استپ پونتیک-کاسپین به مجارستان آورده بودند خیره بودم، استعداد و توان سکا‌های باستان برای نخستین بار به ذهنم خطور کرد. از آن به بعد رد سکا‌ها را در اوکراین و کریمه، و سراسر آسیای میانه تا مغولستان گرفتم. به‌علاوه، از موزه‌ی ارمیتاژ واقع در سن‌پترزبورگ روسیه و موزه‌ی گنجینه‌های تاریخی در کی‌یف، دو تا از بزرگ‌ترین مجموعه‌های هنر سکا‌ها، دیدن کردم. این کتاب نشانه‌ی ادای احترام من به این انسان‌های خارق‌العاده است.

1. Gordon Childe

2. Pontic steppe

اصل داستان در اینجا به صورت یک روایت مستقیم ارائه می شود، اما یک بخش کوچک پایانی مشتمل بر موارد زیر اضافه شده است: فهرستی از پادشاهان سکاها، گاه‌شمار مختصر، و یک گالری اشیای باستانی که به ده اثر انتخابی آن‌ها در طول کتاب اشاره شده و دقیق‌ترین تصویر از زندگی سکاها را می‌دهند.

اگر از یک یونانی تحصیل کرده درباره‌ی سکاها سؤال کنید پاسخ می‌دهد یکی از چهار قوم اصلی بربرها بودند. سکاها قوم معروفی بودند. کمانداران سکایی را اغلب روی کارهای سفالی سیاه‌گون آتینی ترسیم می‌کردند و مورخان چون هرودوت با ثبت داستان‌هایی از آنان، بالذتی آشکار به اکتشاف رفتار و عقاید عجیبشان مبادرت می‌ورزیدند. امروزه کمتر از سکاها یاد می‌کنیم، به‌ندرت در موزه‌ها اثری از آنان نمایش داده می‌شود مگر در موارد نادر که موضوع نمایشگاه‌های موقتی هستند. آخرین مورد در سال ۲۰۱۷، موزه‌ی بریتانیا میزبان نمایشگاهی خارق‌العاده به نام «جنگجویان سکایی سیبری باستان» از موزه‌ی ارمیتاژ سن پترزبورگ بود. پیش از آن تنها نمایشگاه «قبرهای منجمد» در سال ۱۹۷۸ برگزار شده بود. در آمریکا کار نسبتاً بهتری صورت گرفته است، اما باز هم عجایب فرهنگ سکایی به‌ندرت در غرب به چشم می‌خورد.

دلایل بسیاری برای این مسئله می‌توان عنوان کرد. سختی و مخارج برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی نقش برجسته‌ای دارد، اما دلایل فرهنگی هم وجود دارد. سکاها بیشتر کوچ‌نشین بودند و پیوسته در حال کوچ و پیمودن مسافت‌های طولانی. هیچ شهر یا معماری باستانی از خود به جا نگذاشته‌اند. از نگاه بیشتر مردم دنیای امروز که زندگی کم‌تحرک و شهری دارند، درک کوچ‌نشینی سنگین است. با یونانیان و رومیان، یا حتی مصریان یا آزتک‌ها بیشتر می‌توان همدلی کرد. سکاها «اغیار» و بیگانه‌اند و اندکی اعصاب‌خردکن؛ بهتر است در همان حاشیه که به آن تعلق دارند باقی بمانند. اما از نگاه یونانیان دقیقاً همین سبب جذابیت آنان تا این حد می‌شود، و درست هم می‌گویند. امید آنکه این اثر قدری دنیای کوچ‌نشینان سکایی را ملموس‌تر و قابل‌فهم‌تر کرده و دست‌کم برخی خوانندگان را ترغیب کند برای خودشان در پی اکتشاف عجایب فرهنگ سکایی و چشم‌اندازهای خیره‌کننده‌ی استپی بروند که در آن زندگی می‌کردند.